

Undervisningsopplegg: *Oskar og eg*

Maria Parr, Samlaget 2023

Illustrert av Åshild Irgens

DETTE undervisningsopplegget til *Oskar og eg* er delt inn i tre fasar: Før, undervegs og etter.

FØR-fasen har til hensikt å hjelpe elevane med å etablere ei forforståing slik at de kan danne seg en førestilling om kva boka kjem til å handle om. I førlesefasen til *Oskar og eg* går det f.eks. an å snakke om søsken, venskap og identitet.

UNDERVEGS-fasen viser til den fasen der ein les teksten. Når det gjeld *Oskar og eg*, består boka av en prolog samt 41 kapittel.

Under lesinga oppfordrar vi til bruk av lesestopp for å modellere og snakke med barna om korleis dei opplever teksten og kva dei tenker om det som skjer.

Det kan til dømes vere når dei møter viktige eller vanskelege ord; det kan vere stader der du tenker eller kjenner at elevane er usikre på innhaldet, kan ha glede av ei oppsummering eller høve til å reflektere saman; det kan også være sentrale stader som egner seg spesielt godt til å snakke om korleis teksten skaper bilete eller seier ting mellom linjene; eller det kan vere stader der gruppa kan vere saman om å oppleve ei overraskande vending i forteljinga eller ei felles følelse - av spenning, urettferdigheit, svik, venskap eller glede over boka.

ETTER-fasen passer til å snakke om boka i sin heilskap når ho er ferdiglest, men også til å sette boka i perspektiv gjennom ulike aktivitetar, ved å samanlikne ho med andre bøker eller filmar de kjenner, trekke forbindelsar til røynda og til å diskutere kva de synest om boka.

Vi ønsker å få vite kva de synest om boka og håper derfor de vil snakke om hva de likte med boka og kva de ikkje likte! Her kan de òg bruke Streken til å konkretisere kven som likte boka, kven som mislikte boka - og ikkje minst - til å få frem ulike grunngevingar for *kvifor*.

FØR:

Presenter bokas tittel, forfattar og ei kort omtale av handlinga.

Vis bokomslaget og be elevane gjette kva boka handlar om basert på biletet.

- Kva legg de merke til på biletet?
- Er det noko i illustrasjonane/teikningane som overraskar dykk? Kva og kvifor?
- Synest de at biletet uttrykker ei stemning? Kva slags stemning?

Les baksideteksten høgt.

Snakk om tema som vennskap, identitet og sjølvoppdaging.

Be elevane dele egne erfaringar eller tankar rundt desse temaa.

Gå gjennom vanskelege ord og uttrykk som kan dukke opp i boka.

Lag ei ordliste som elevane kan bruke under lesinga.

UNDERVEIS:

Høgtlesing:

Les kapitla høgt i klassen, eller la elevane lese i små grupper.

Stopp opp ved viktige hendingar og diskuter kva som skjer.

Litterære samtalar:

Still opne spørsmål som: "Kva trur de Oscar føler no?" eller "Kvifor trur de han gjorde det?"

Oppmuntre elevane til å dele tankane sine og lytte til kvarandre.

Leselogg:

La elevane føre ein leselogg der dei skriv ned tankane, spørsmåla og refleksjonane sine etter kvart kapittel/kvar høgtlesingsøkt.

ETTER:

Oppsummering:

Be elevane lage ei kort oppsummering av handlinga.

Diskuter hovudtema og budskap i boka.

Dramatisering:

Del klassen inn i grupper og la dei dramatisere ei scene frå boka. Dei kan skrive egne manus eller improvisere basert på teksten.

Etter framføringa kan de diskutere korleis det var å spele karakterane og kva kjensler som kom fram.

Illustrert dagbok:

Be elevane lage ei illustrert dagbok frå Oscars perspektiv. Dei kan teikne og skrive om viktige hendingar og kjensler han opplever gjennom boka.

Boktrailer:

La elevane lage ein kort boktrailer som presenterer boka og hovudtemaa. Dei kan bruke bilete, tekst og musikk for å skape ei engasjerande presentasjon.

Karakterintervju:

Elevane kan intervjuje kvarandre som om dei var karakterane i boka. Dei kan førebu spørsmål og svar som utforskar karakterane sine tankar og kjensler.

Alternative sluttar:

Be elevane skrive ein alternativ slutt på boka. Korleis kunne historia ha enda annleis? Kva ville dei endra på, og kvifor?

Tematisk collage:

Lag ein collage som representerer dei viktigaste temaa i boka, som vennskap, identitet og sjølvoppdaging. Elevane kan bruke bilete, tekstutklipp og teikningar.

Brevveksling:

La elevane skrive brev til kvarandre som om dei var karakterane i boka. Dette kan hjelpe dei å utforske karakterane sine perspektiv og utvikle empati.

Lydopptak:

Elevane kan lage eit lydopptak der dei les favorittscenene sine høgt og legg til lydeffektar og musikk for å skape stemning.

Kunstutstilling:

Arranger ei kunstutstilling i klasserommet der elevane viser fram teikningar, måleri eller skulpturar inspirert av boka.

Refleksjon:

Diskuter korleis elevane kan relatere seg til karakterane og hendingane i boka.

Be elevane skrive ein refleksjon om kva dei har lært av boka og korleis ho har påverka dei.

Vurdering:

Til slutt kan de snakke om kva elevane synest om boka. Dei kan diskutere kvifor de likte eller ikkje likte ho, kva dei likte og hva dei ikkje likte osv. Bruk gjerne Streken når de diskuterer og vurderer boka:

Streken

Ei metode for debatt og kritisk lesing i klasserommet.

Hensikten med denne metoden er å få frem ulike meiningar og gode diskusjonar i klasserommet.

Marker ein strek i klasserommet med til dømes teip, ei snor eller bøker.

‘Streken’ skal fungere som ein einig/ueinig-akse, og elevane skal i løpet av diskusjonen plassere seg i høve til denne aksen. Ein person – læraren til dømes – set fram ulike påstandar i løpet av sekvensen. Elevane skal plassere seg på den eine eller andre sida, eller midt på. Deretter vert det opna for grunngiving og diskusjon – og elevane får høve til å flytte på seg kvar gang dei endrar synspunkt.

Det kan vere ei god idé å byrje med uskyldige påstandar slik at elevane får prøvd ut forflyttinga før dei større diskusjonane startar.

Døme på oppvarmingsspørsmål:

- Eg et brødmatt
- Eg liker sushi
- Eg driv med idrett

(Legg til det du tenker passer best for elevgruppa di).

Pass på at spørsmåla eller påstandane alltid er av ein sånn art at alle alternativ er like riktige, det skal ikkje vere mogleg å velje «feil».

Deretter kan de gjere det same med påstandar frå, eller om boka i sin heilskap.

Iblant hender det at alle stiller seg på same side av streken, men denne metoden kan ein òg bruke som utgangspunkt for nyansering og diskusjon. Plukk gjerne ut éin av påstandane som skapte litt fordeling på kvar si side og la elevane debattere med kvarandre, med deg som debattleiar. Du kan ev. òg plukke ut nokre elevar som kan grunngi sitt standpunkt når de leiker «streken». Endeleg går det òg an at du bidreg med eit argument som støtter et av synspunkta der det er få. Da synleggjer du at også mindretalet kan ha gode argument for synspunkta sine.

Andre spørsmål du kan stille elevane etter lesinga kan vere:

- Kva slags spørsmål sit de att med etter å ha lese boka?
- Var det noko som var uklart? Noko de ikkje fekk svar på?
- Kva fekk boka de til å tenke over?

- Kva vil de seie at boka *eigentleg* handla om?
- Minner *Oskar og eg* dykk om andre bøker og historier de har lest, sett eller høyr?

Klassesamtale – vurdering – avstemming

Til slutt kan de diskutere boka i klassen med tanke på å nå fram til ei felles vurdering:

- Kva meiner elevane om boka?
- Liker dei *Oskar og eg*? Kvifor/kvifor ikkje?
- Kva liker dei? Og kva liker dei ikkje?

Samanlikn også med forventningane de hadde før de begynte å lese.

- I kva grad levde innhaldet opp til forventningane? Grunngi svaret.

Lag gjerne eit dokument der de skriv inn tilbakemeldingane på boka. Da er det enklare å legge inn tilbakemeldingane på nettsidene i etterkant.

I den samanheng kan de også snakke om kva slags tilbakemeldingar som er dei viktigaste å vidareformidle til forfattaren?

Er det tilbakemeldingar som de ønsker å gi til dei som har laga Stjerneboka og vald ut boka?

Og kva slags tilbakemeldingar ville de gitt til andre barn i 3. og 4. klasse i Norge?

Vurderinga kan òg vere en god anledning til at elevane får snakke om leseopplevinga si og at de vert oppfordra til å grunngi synspunkta sine. Om du legg til rette for ei hyggeleg ramme for samtalen, blir det lettare for elevane å fortelje kva dei meiner om teksten.

Til slutt kan de vurdere boka saman:

Er boka **veldig bra, bra, OK** eller **kjedeleg**?

Eller er boka så god at den fortener merkelappen **stjernebok**?

De vel sjølv om de vil prøve å nå fram til eit kompromiss – eller om de vil foreta ei reell avstemming.

Viss de går for avstemming, avgjer de også sjølv om elevane skal stemme offentleg eller anonymt. Ei mogelegheit er også å gje kvar stemme ei verdi (veldig bra er 3 poeng, bra er 2 osv.). Da kan de

stemme og telle saman poenga. Kanskje de kan bruke rekning som grunnleggande ferdighet for å rekne ut gjennomsnittssummen?